

HAYRI ATAK'ın
konuşması

Sayın Başkan
Değerli Arkadaşlar

Tüm dünyadaki Renault işyerleri işçilerinin seçkin temsilcileri arasında bulunmaktan olağanüstü mutluluk duyuyorum.

Beni ülkemdeki Renault işçileri adına bu konferansa davet eden, bana sizlerle tanışma fırsatı veren Konferans Tertip Komitesine Türkiye'deki Reno işyerinde örgütlü tek sendika olan MADEN-İŞ adına, Reno işçileri ve şahsım adına teşekkür ederim.

Değerli Arkadaşlar

Öncelikle ülkemdeki Reno fabrikasına ilişkin bir kaç açıklayıcı bilgi vermek istiyorum. Bizde genel olarak otomotiv endüstrisinin tarihi oldukça yenidir. Ülkemizdeki Reno fabrikasında 1970'de Bursa da Bölgesinde üretime başladı. Fabrikanın en büyük hisse sahibi şu anda erke el koymuş olan ^{oldu nun} bir kuruluşu olan OYAK'tır. Halen orada 2000 civarında işçi çalışmaktadır. Fabrika ilk üretime başladığı zaman işçilerin yeni ve düzeysiz olmasını da fırsat bilen patron, onlara oldukça çeri çalışma ve ücret koşulları dayatmıştı. Ancak işçilerin sınıf ve dayanışmabilincinin gelişmesi onların aktif bir şekilde mücadele etme sürecinin içerisinde itmiştir. İlk kez 1973 yılında tüm işçilerin katıldığı ve başarıyla sonuçlanan bir grev yaşadı.

12 Eylül 1980 askersel darbesi öncesinde de Reno işçileri bir kaç aydan beri grev uygulaması içerisinde idiler. İşçiler dünyanın hangi ülkesinde yaşıyor olursa olsunlar, henüz elde edememişlerse, onlar hep aynı şeyler için savaşıyorlar.

- Çalışma koşullarını iyileştirmek.
- İnsan onuruna yaraşır yaşam koşullarına ulaşmak.

Türkiye işçi sınıfı da bunun için savaşıyor. Ne varki Türkiye'de 14 ay önce 12 Eylül 1980'de bir darbe ile erke el koyan gerici askersel diktatörlük tüm demokratik hak ve özgürlükleri yok etti.

Askersel yönetim:

- Anayasayı süngü zoruyla kaldırdı ve MG Konseyi adını verdiği ve 5 generalden oluşan cuntanın karar ve bildirimlerinin anayasa hükmünde olduğunu ilan etti.
- Parlamentoyu dağıttı.yasama yetkisini kendi eline aldı.
- Tüm politik partileri kapattı.
- Tüm meslek örgütlerini ve demokratik kuruluşların çalışmalarını durdurdu.Bunların hemen hemen tümünü kapattı.
- Her türlü sendikal çalışmayı durdurdu.
- 34 yıl önce kurulmuş sendikamız Maden-İş'i ve kurucusu olduğu DISK'i kapattı.Konfederasyonumuz DISK'in ve ona bağlı Maden-İş ile diğer sendikaların tüm varlıklarına el koydu.
- Reno işçileri de dahil 25000 üyenin katıldığı Maden-İş'in ve diğer ^{TEKSTİL, CAM İŞKOLU} sendikaların onbinlerce üyesinin katıldığı grevleri yasakladı.Grevci işçilere süngü zoru ile işbaşı yaptırdı.

12 Eylül 1980 öncesinde Türkiye'de terörizm gerçekten kol geziyordu.İşte o sıralarda Maden-İş'in genel başkanı Kemal TÜRKLER faşist MHP genel başkanının verdiği özel emirle faşist katillerce katledildi.Ozamanda ordunun başında olanlar terörizmi önlemek için erke el koyduklarını öne sürdüler. Ama 12 Eylül askersel devirmesinden sonra baskı,terör ve işkenceyi devlet politikası haline getirdiler.Orneğin:

- DISK'e bağlı İlerici Deri-İş sendikası genel başkanı Kenan Budak sokak ortasında askerler tarafından öldürüldü.
- Halen yüzlerce sendika yöneticisi ve binlerce militanı hapistedir.Başta DISK genel başkanı Abdullah Baştürk olmak üzere 52 DISK yöneticisi hakkında askersel savcı ölüm cezası istiyor.
- Gerici askersel diktatörlüğün geçenlerde bizzat kendisinin yaptığı açıklamaya göre bile Türkiye'de 12 Eylül askersel devirmesinden sonra 75000 kişi gözaltına alınmış,29929 kişi tutuklanmıştır.Yine cuntanın verdiği resmi rakamlara göre 14505 kişi aranmaktadır.

Değerli arkadaşlar

Türkiye'de ilerici demokratik güçlere ve özel olarakta sendikal harekete yönelik bu saldırı, terör ve işkence Reno işyerinde de en vahşi bir biçimde uygulanıyor. Ordu politik erke el koyar koymaz Reno işyerinde de şu saldırılara girişti.

- 3
- Reno'da örgütlü olan tek sendika Maden-İŞ'in bölge temsilcisi Özcan Pekşen'i, işyeri temsilcisi Mehmet Ali Onay'ı, tüm sendika organizatör ve militanlarını ve onlarca işçiyi tutukladı. Onlara barbarca işkence yaptı. Arkadaşlarımız bir yıldan fazla zamandan beri askeri cezaevlerinde hapistedirler. Onları mahkemeye bile çıkarmamışlardır.
 - Reno işyerinin bulunduğu Bursa Bölgesi Maden-İş avukatı Ahmet Hilmi Feyzioğlu Bursa emniyetinde işkence edilerek polis tarafından öldürülmüştür.
 - 2700 işçinin çalıştığı Reno işyerinden 670 işçi arkadaşımız bundan birkaç ay önce toptan işten atılarak açlığa mahkum edilmişlerdir.

Değerli arkadaşlar

4

Tüm bu insanlık dışı saldırı, terör ve işkence işçilerin müca-
delesini durdurabildi mi ? Cuntaya teslim olmayan sendika yöneti-
cisi ve militanlar her türlü tehlikeyi göze alarak, illegal koşul-
larda ve ^{benlere} vatandaşlıktan ihraç edilme tehditlerini göğüsleyerek
savaşı sürdürüyorlar. Tarihin tekerleğinin geriye döndürülemezliği
bir kez daha ispatlanacaktır. Öbür sınıf kardeşleri gibi Türkiye
işçi sınıfı ve Reno işçileride:

- İşçi ve emekçi sınıfların, halkımızın yaşam düzeyinin yükseltil-
mesi için
- Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklerin korunması ve gelişti-
rilmesi için
- İşçilerin birliği için savaşıyorlar.

Sayın Başkan
Değerli arkadaşlar

Bu konferansın çeşitli ülkelerdeki Reno işçilerinin karşılıklı deney ve bilgi alışverişi açısından oldukça önemli bir işlevi olacaktır. Kuşkusuz bu işçilerin çıkarınadır. Biz bu işbirliğinin daha değişik yollarla da sürdürülmesinden yanayız. Örneğin Reno fabrikaları arası ikili ve çok yönlü ilişkileri geliştirebiliriz. Geçmiş dönemde Türkiye'deki Bursa Reno fabrikası ile Fransa'daki Soudonville Reno fabrikası arasındaki karşılıklı delegasyon ziyaretleri işçilerin enternasyonalist dayanışmasına ve onların karşılıklı deney aktarmalarına önemli katkıda bulunmuştu. Bu ilişkileri daha da sistemleştirebiliriz. Bunun için bu ilişkiler ağının koordine edilmesini kolaylaştıracak bir komitenin kurulmasını yararlı görmekteyiz. Reno merkezinde böyle bir komite kurulabilir.

Sözlerimi bitirirken aranızda bulunmaktan mutluluk duyduğumu yinelememe izin veriniz. Dikkatinize teşekkür ederim.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA KURUMU
TÜSTAN ARKADAŞLARI KAKFI